

Sygn. akt: I ACa 1436/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Rojewska
Sędziowie:	SA Anna Cesarz (spr.) SA Dorota Ochalska - Gola
Protokolant:	stażysta Agnieszka Kralczyńska

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w S.**

przeciwko **A. W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 12 września 2013 r., sygn. akt II C 765/12

oddala apelację.

Sygn. I ACa 1436/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 12 września 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego A. W. na rzecz powoda (...) S.A. w S. kwotę 213.093,30 zł z ustawowymi odsetkami od 6 lipca 2011 r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że pozwanemu będzie przysługiwało prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie swojej odpowiedzialności do nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Pabianicach prowadzi księgę wieczystą (...) oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że 29 września 2008 r. została zawarta umowa o współpracy między powodowym zakładem ubezpieczeń jako gwarantem i (...) sp. z o.o. w P. jako zobowiązanym. Na jej podstawie gwarant zobowiązał się wystawić na wniosek zobowiązanego gwarancje ubezpieczeniowe zabezpieczające m.in. należyte usunięcie wad i usterek. Strony umówiły się, że gwarant nie ponosi odpowiedzialności za zasadność i prawidłowość naliczania kwot

żądanych przez beneficjentów gwarancji udzielonych na podstawie tej umowy, zaś odpowiedzialność zobowiązanego w zakresie zwrotu kwot wypłaconych przez gwaranta z tytułu gwarancji zachodzi bez względu na zasadność i prawidłowość wzajemnych roszczeń zobowiązanego i beneficjentów gwarancji. Spółka (...) zobowiązała też ponieść wszelkie skutki finansowe, jakie mogą wyniknąć dla gwaranta w związku z udzieleniem gwarancji. Z dniem dokonania wypłaty świadczenia pieniężnego z tytułu gwarancji, gwarantowi przysługuje w stosunku do zobowiązanego roszczenie o zwrot wypłaconego świadczenia powiększonego o poniesione przez gwaranta koszty związane z jego wypłatą wraz z odsetkami w wysokości ustawowej. Decyzja gwaranta o wypłacie świadczenia na rzecz beneficjenta jest dla zobowiązanego wiążąca i nie może być przez niego podważana. Spółka (...) zobowiązała się nieodwołalnie i bezwarunkowo do zapłaty na rzecz gwaranta równowartości wypłaconego beneficjentowi świadczenia, powiększonej o koszty poniesione przez gwaranta, w terminie 5 dni od dokonania przez gwaranta wypłaty. W umowie określono również, iż zabezpieczeniem wynikających z niej roszczeń gwaranta wobec zobowiązanego będzie m.in. hipoteka kaucyjna do kwoty 1,1 mln zł na nieruchomości objętej księgą wieczystą (...).

30 września 2008 r. pozwany ustanowił na rzecz powoda hipotekę kaucyjną do kwoty 1,1 mln. zł na opisanej wyżej nieruchomości, tytułem zabezpieczenia roszczeń powoda wynikających z umowy o współpracę zawartej ze Spółką (...) dnia 29 września 2008 r. w zakresie udzielenia gwarancji ubezpieczeniowych.

22 stycznia 2010 r., w wykonaniu umowy z 29 września 2008 r., powód udzielił gwarancji nieodwołalnej i bezwarunkowej zapłaty na rzecz beneficjenta - SH (...) w Ł., za powstałe w okresie gwarancji zobowiązania Spółki (...) wobec Stowarzyszenia, wynikające z umowy zawartej między Spółką (...) i beneficjentem 10 listopada 2007 r., aneksowanej następnie 19 sierpnia 2009 r., na realizację „Kompleksowej budowy budynku hali targowej [...] wraz ze wszystkimi instalacjami i urządzeniami w granicach działki - etap II”, w przypadku nieusunięcia lub nienależytego usunięcia przez zobowiązanego wad lub usterek powstałych w przedmiocie umowy. Z zakresu gwarancji wyłączono zobowiązania wynikające z kar umownych i odsetek. Gwarancji udzielono na okres od 16 grudnia 2009 r. do 15 grudnia 2014 r. Warunkiem formalnym wypłaty gwarantowanego świadczenia było zgłoszenie przez beneficjenta pisemnego żądania zapłaty wraz z następującymi dokumentami:

- potwierdzenie uprawnienia do reprezentowania beneficjenta osób, które podpisały wezwanie do zapłaty,
- kopia końcowego protokołu odbioru stwierdzającego należyte wykonanie przedmiotu umowy zawartej między zobowiązanym i beneficjentem, podpisanego przez obie strony,
- szczegółowy wykaz nieusuniętych lub nienależyte usuniętych wad lub usterek powstałych w przedmiocie umowy z 10 listopada 2007 r. wraz z określeniem kosztu ich usunięcia,
- kopie pism kierowanych przez beneficjenta do zobowiązanego, zawierających wezwanie do usunięcia wad lub usterek wskazanych we wspomnianym wyżej wykazie, z określeniem terminu ich usunięcia,
- oświadczenie beneficjenta, że mimo wezwania zobowiązany nie usunął w terminie wad lub usterek powstałych w przedmiocie umowy z 10 listopada 2007 r. i w związku z tym żądana z tytułu gwarancji kwota jest mu należna.

Wypłata miała nastąpić w terminie 14 dni od dnia otrzymania przez gwaranta żądania zapłaty wraz z wymaganymi dokumentami.

26 stycznia 2011 r. SH (...) wystosowało do powoda pisemne żądanie zapłaty kwoty 213.093,30 zł na podstawie gwarancji udzielonej przez powoda 22 stycznia 2010 r. Do żądania dołączono aktualny odpis z rejestru Stowarzyszenia wraz z pełnomocnictwem dla adwokata, który podpisał pismo, kopię protokołu końcowego odbioru robót budowlanych objętych umową z 10 listopada 2007 r. podpisanego przez przedstawicieli Stowarzyszenia i Spółki (...), opinię techniczną z sierpnia 2010 r. zawierającą m.in. wykaz wad i usterek przedmiotu umowy z 10 listopada 2007 r., kosztorys inwestorski sporządzony we wrześniu 2010 r. określający wartość robót koniecznych do usunięcia wad i usterek w przedmiocie umowy z 10 listopada 2007 r., opiewający na kwotę 665.017,13 zł, kopię wezwania do usunięcia w terminie 14 dni wad i dokończenia przedmiotu umowy, skierowanego do Spółki (...) w październiku 2010 r. wraz z

kopią dowodu doręczenia pisma adresatowi oraz oświadczenie beneficjenta z 26 stycznia 2011 r., że mimo wezwania Spółka (...) nie usunęła wad i usterek we wskazanym terminie, wobec czego kwota żądana z tytułu udzielonej gwarancji jest Stowarzyszeniu należna.

14 czerwca 2011 r. powód wypłacił na rzecz SH (...) w Ł. kwotę 213.093,30 zł z tytułu gwarancji udzielonej 22 stycznia 2010 r.

28 czerwca 2011 r. pozwany otrzymał pisemne wezwanie do zapłaty na rzecz powoda równowartości wypłaconego na rzecz beneficjenta świadczenia wraz z odsetkami.

Kwota wypłacona SH (...) z tytułu gwarancji udzielonej przez powoda 22 stycznia 2010 r. nie została powodowi zwrócona.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił wniosków dowodowych strony pozwanej zmierzających do wykazania bezzasadności roszczeń beneficjenta wobec zobowiązanego Spółki (...), bo ze względu na treść umowy łączącej zobowiązanego z gwarantem, okoliczności te nie miały żadnego znaczenia dla oceny zasadności roszczeń gwaranta dochodzonych w tej sprawie. Natomiast w części, w której dowody miały wykazać, że zgłoszone przez beneficjenta roszczenia nie mają związku z umową z 10 listopada 2007 r., której dotyczyła gwarancja Sąd I instancji uznał, że w tej mierze decydujące znaczenie mają dokumenty, które - zgodnie z warunkami udzielonej gwarancji - beneficjent przedstawił gwarantowi. Wynika z nich, że żądanie spełnienia świadczenia związane było z wadami w przedmiocie umowy z 10 listopada 2007 r. Z punktu widzenia tego procesu bez znaczenia była okoliczność, czy w rzeczywistości niektóre z wad dotyczą innej umowy zawartej między Stowarzyszeniem i Spółką (...), powiązanej jedynie funkcjonalnie z budową hali targowej - gwarant nie miał ani obowiązku, ani prawnej możliwości kontroli tego stanu rzeczy, a warunki gwarancji nie przewidywały, że jej częścią składową jest umowa z 10 listopada 2007 r., zaś przedstawienie takiej umowy nie należało do obowiązków beneficjenta, od których uzależniona była wypłata.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasadne. Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz. U. 2012, poz. 707 ze zm. dalej: „u.k.w.h.”) istotą hipoteki jest możliwość dochodzenia przez wierzyciela hipotecznego zaspokojenia z nieruchomości obciążonej tym prawem. Przedmiotem hipoteki może być także użytkowanie wieczyste wraz z budynkami na użytkowanym gruncie stanowiącymi własność użytkownika - art. 65 ust. 2 u.k.w.h.

Sąd I instancji wskazał, że hipoteka obciążająca prawa rzeczowe należące do pozwanego, zabezpiecza wszelkie roszczenia powoda wynikające z gwarancji udzielonych na podstawie umowy zawartej między nim i Spółką (...), a więc także z gwarancji udzielonej SH (...) 22 stycznia 2010 r. Takim roszczeniem jest prawo żądania od zobowiązanego, czyli Spółki (...), aby zwróciła gwarantowi równowartość świadczenia wypłaconego na podstawie udzielonej gwarancji.

Sąd I instancji uznał, że powód dokonał takiej wypłaty zgodnie z warunkami gwarancji. Beneficjent przedstawił gwarantowi wszystkie wymagane warunkami gwarancji dokumenty wraz z żądaniem zapłaty. Podkreślił, że gwarancja miała charakter bezwarunkowy co oznacza, że po spełnieniu wymogów o charakterze czysto formalnym - w tym przypadku było to przedstawienie określonych dokumentów - gwarant miał obowiązek wypłaty żądanej przez beneficjenta kwoty w ramach limitu. Powód nie miał żadnych uprawnień, ani możliwości kontrolowania zasadności roszczeń zgłaszanych przez beneficjenta pod adresem zobowiązanego Spółki (...). Co więcej, zgodnie z treścią umowy o współpracy z 29 września 2008 r., decyzja gwaranta o wypłacie świadczenia z gwarancji jest wiążąca dla zobowiązanego i nie może być przez niego podważana. Oznacza to, że Spółka (...) zrzekła się możliwości kwestionowania takiej wypłaty nawet wówczas, gdyby okazało się, że została dokonana z naruszeniem warunków gwarancji - np. beneficjent nie przedstawiłby wszystkich wymaganych dokumentów. Tego rodzaju zrzeczenie się zarzutu mieści się w ramach zasady swobody umów określonej w art. 353¹ k.c.

Według Sądu Okręgowego dla tego procesu ma to o tyle doniosłe znaczenie, że pozwany będący dłużnikiem rzeczowym może podnosić dwa rodzaje zarzutów: 1) te, które przysługują mu osobiście przeciwko wierzycielowi hipotecznemu -

pozwany nie zgłosił w tej sprawie tego rodzaju zarzutów; 2) takie, które przysługują dłużnikowi osobistemu wierzyciela hipotecznego oraz takie, których dłużnik osobisty zrzekł się po ustanowieniu hipoteki.

Sąd I instancji wskazał, że strona pozwana skoncentrowała się przede wszystkim na zarzutach dotyczących stosunków między beneficjentem i dłużnikiem osobistym powoda - Spółce (...), wynikających z łączącej te podmioty umowy o roboty budowlane z 10 listopada 2007 r. pomijając całkowicie treść umowy o współpracy zawartej między gwarantem i Spółką (...). Skoro w umowie tej, zawartej przed ustanowieniem hipoteki, dłużnik osobisty powoda zrzekł się prawa kwestionowania zasadności i prawidłowości naliczenia kwot żądanych przez beneficjenta, to ograniczenie to dotyczy też pozwanego. Jeśli dłużnik uznał, że decyzja gwaranta o bezwarunkowej wypłacie kwoty gwarancyjnej jest dla niego wiążąca i nie może jej podważać, to ograniczenie to jest również wiążące dla dłużnika rzeczowego. Jeżeli Spółka (...) zobowiązała się bezwarunkowo i nieodwołalnie do zwrotu w określonym terminie równowartości świadczenia wypłaconego beneficjentowi przez powoda z tytułu udzielonej gwarancji, to zobowiązanie to jest tak samo skuteczne wobec dłużnika rzeczowego. Z tych względów obojętne dla tego procesu były rozważania dotyczące istnienia lub nieistnienia wad w obiekcie wybudowanym przez Spółkę (...), a nawet okoliczność, czy wady te dotyczyły w całości przedmiotu umowy, której wykonanie zabezpieczono gwarancją. Tego rodzaju spory mogą być rozstrzygane pomiędzy dłużnikiem rzeczowym i Spółką (...), dłużnikiem rzeczowym i beneficjentem ewentualnie - między zobowiązanym i beneficjentem, w odrębnych procesach.

Wypłata świadczenia z umowy gwarancji skutkowałą powstaniem po stronie gwaranta roszczenia skutecznego przeciwko zobowiązanemu o zwrot jego równowartości, co wynikało z umowy o współpracy z 29 września 2008 r. Warunkiem wymagalności roszczenia było samo dokonanie wypłaty, bez obowiązku dodatkowego wzywiania zobowiązanego do zapłaty.

Powód był więc uprawniony do żądania zaspokojenia przez dłużnika rzeczowego - art. 65 ust. 1 u.k.w.h. Ten ostatni nie podniósł żadnego skutecznego zarzutu przeciwko temu żądaniu.

Sąd I instancji wyjaśnił na zakończenie, że wierzyciel hipoteczny może uzyskać zaspokojenie według przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym - art. 75 u.k.w.h.

Wobec powyższego powództwo zostało uwzględnione w całości z ustawowymi odsetkami (art. 481 § 1 i 2 k.c.) na koszt pozwanego - art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1) naruszenie przepisów postępowania, tj.

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że okoliczności podnoszone przez stronę pozwaną nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy - podczas gdy:

- na podstawie umowy o współpracy w zakresie udzielania gwarancji ubezpieczeniowych w ramach przyznanego limitu gwarancyjnego zawartej między powodem a Spółką (...) powód udzielił SH (...) gwarancji zapłaty za powstałe w okresie gwarancji zobowiązania Spółki (...) wynikające z umowy o roboty budowlane z 10 listopada 2007 r. do wysokości 213.093,30 zł w przypadku nieusunięcia lub nienależytego usunięcia przez tę Spółkę wad lub usterek powstałych w przedmiocie umowy;

- 14 czerwca 2011 r. powód dokonał wypłaty na rzecz SH (...) kwoty 213.093,30 zł; zgodnie z postanowieniami umowy o współpracy powodowi przysługiwało w stosunku do Spółki (...) roszczenie o zwrot wypłaconego świadczenia, wobec czego powód skierował następnie do pozwanego dłużnika rzeczowego, wezwanie do zapłaty wypłaconej kwoty;

- żądanie to było jednak bezzasadne z uwagi na bezzasadność wypłaty dokonanej przez powoda na rzecz SH (...);

- strona pozwana (nie będąca zleceniodawcą gwarancji, a jedynie dłużnikiem rzeczowym) w sprzeczności z nakazem zapłaty i w dalszych pismach procesowych podniosła, że wskazane w opinii technicznej, kosztorysie inwestorskim

oraz wezwaniu z 31 marca 2010 r. wady i usterki zostały usunięte przez Spółkę (...) lub nie powstały w przedmiocie umowy, która została zabezpieczona udzieloną gwarancją, lecz z późniejszych umów zawieranych między (...) a SH (...), których przedmiotowa gwarancja nie dotyczyła;

- skoro nie zachodziły podstawy do wypłaty przez powoda kwoty żądanej przez SH (...), bezzasadne było kierowanie roszczeń wobec pozwanego (dłużnika rzeczowego);

b) art. 227 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych strony pozwanej (o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa oraz ze złożonych do akt sprawy dokumentów) - w sytuacji, gdy dowody te dotyczyły okoliczności mających istotne znaczenie dla rozpoznania sprawy, a ponadto poczynienie ustaleń w tym zakresie wymagało posiadania wiadomości specjalnych - a więc dowodu z opinii biegłego;

c) w konsekwencji naruszenie art. 98 k.p.c. poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu na skutek bezzasadnego oddalenia powództwa,

2. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 65 w zw. z art. 73 u.k.w.h. przez jego niewłaściwą wykładnię skutkującą przyjęciem, że stosunek podstawowy łączący beneficjenta gwarancji z dłużnikiem zobowiązanym do wykonania świadczenia zabezpieczonego gwarancją nie mógł być przedmiotem badania Sądu, podczas gdy:

- pozwanym w tej sprawie nie jest zleceniodawca gwarancji, a dłużnik rzeczowy, którego te ograniczenia nie dotyczą i który może przeciwko powodowi podnosić wszelkie zarzuty;

- argument ten znajduje potwierdzenie w orzecznictwie dotyczącym roszczeń wynikających z weksla gwarancyjnego w postępowaniu nakazowym, a zarówno zobowiązanie wekslowe jak i gwarancja ubezpieczeniowa mają charakter abstrakcyjny, wobec czego orzecznictwo to może być odpowiednio przeniesione na grunt rozważań w tej sprawie.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego; rozpoznanie w trybie art. 380 k.p.c. zasadności postanowienia Sądu Okręgowego o oddaleniu wniosków dowodowych zgłoszonych przez stronę pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty i dalszych pismach procesowych; przeprowadzenie dowodu z pisemnej opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa co do wad i usterek ujawnionych w przedmiocie robót budowlanych wykonywanych przez Spółkę (...) na rzecz SH (...) w związku z realizacją hali targowej z rozróżnieniem tych, które dotyczą robót budowlanych objętych umową z 10 listopada 2007 r. oraz tych, które dotyczą późniejszych umów a także w jakim zakresie te wady i usterki zostały usunięte przez Spółkę (...) i jaki jest koszt ich usunięcia.

Ewentualnie wnosił o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu i kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, które mają oparcie w przeprowadzonych dowodach. Zarzuty skarżącego zmierzające do wykazania, że ustalenia te są wadliwe lub niepełne, nie zasługują na uwzględnienie.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 i art. 227 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. za słuszne wypada uznać stanowisko Sądu Okręgowego, iż przedmiotem dowodu w niniejszej sprawie nie mogła być kwestia zasadności roszczeń beneficjenta (SH (...)) wobec zobowiązanego Spółki (...) oraz kwestia powiązania roszczeń beneficjenta z umową z 10 listopada 2007 r., której dotyczyła gwarancja. Ten pogląd prawny jest konsekwencją mającej zastosowanie w sprawie podstawy materialnoprawnej żądania, obejmującego roszczenie o zasądzenie od dłużnika hipotecznego

określonej kwoty zabezpieczonej hipoteką, na rzecz wierzyciela hipotecznego, która to kwota wynika z roszczenia regresowego gwaranta wobec zobowiązanego.

Odnosząc się do umowy gwarancji ubezpieczeniowej, w której powód występował jako gwarant należy wskazać, że przepisy obowiązującego prawa nie regulują umowy gwarancji ubezpieczeniowej, jej udzielanie jest jednak przedmiotem działalności zakładów ubezpieczeń (por. wyrok SN z 16 kwietnia 1996 r., II CRN 38/96, OSNC 1996, nr 9, poz. 122). Artykuł 3 ust. 3 ustawy z 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151 ze zm.) zalicza do czynności ubezpieczeniowych m.in. zawieranie umów gwarancji ubezpieczeniowych. W art. 12a pkt 2 ustawy przewidziano m.in., że ogólne warunki ubezpieczenia określają w szczególności warunki zmiany sumy gwarancyjnej. Gwarancję ubezpieczeniową wymieniono też w załączniku do tej ustawy. Poza tym wymieniona ustawa nie zawiera żadnych regulacji dotyczących treści umowy gwarancji ubezpieczeniowej, jest więc ona czynnością prawną, której treść jest kształtowana wolą stron w ramach zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.).

Stronami umowy gwarancji ubezpieczeniowej, określanej mianem umowy gwarancji samoistnej, są gwarant oraz gwarantariusz (beneficjent gwarancji), przy czym gwarantem jest zakład ubezpieczeń. Na podstawie umowy gwarancji ubezpieczeniowej gwarant zobowiązuje się zapłacić gwarantariuszowi (beneficjentowi) świadczenie pieniężne w postaci sumy gwarancyjnej w przypadku wystąpienia wypadku gwarancyjnego.

Umowie gwarancji ubezpieczeniowej - podobnie jak w przypadku umowy gwarancji bankowej - towarzyszą zazwyczaj dwa dodatkowe stosunki prawne: tzw. stosunek podstawowy pomiędzy dłużnikiem i wierzycielem - beneficjentem gwarancji oraz umowa zlecenia gwarancji ubezpieczeniowej zawierana pomiędzy dłużnikiem ze stosunku podstawowego albo osobą trzecią i zakładem ubezpieczeń - gwarantem (por. wyrok SN z 14 stycznia 2004 r., I CK 102/03, niepubl.). Ze stosunku podstawowego wynika obowiązek udzielenia wierzycielowi gwarancji ubezpieczeniowej, której celem jest zabezpieczenie wykonania zobowiązania dłużnika ze stosunku podstawowego. Wykonanie obowiązku udzielenia wierzycielowi zabezpieczenia przez ustanowienie gwarancji ubezpieczeniowej następuje przez zlecenie - przez dłużnika ze stosunku podstawowego albo osobę trzecią - udzielenia gwarancji ubezpieczeniowej przez zakład ubezpieczeń. W wykonaniu tego zobowiązania gwarant, będący zakładem ubezpieczeń, zawiera umowę gwarancji ubezpieczeniowej z gwarantariuszem, a zarazem wierzycielem ze stosunku podstawowego. Zazwyczaj zawarcie umowy gwarancji następuje przez przyjęcie przez gwarantariusza oferty gwaranta zawierającej treść umowy gwarancji.

W ramach swobody umów strony mogą ukształtować umowę gwarancji ubezpieczeniowej jako umowę o charakterze kauzalnym bądź abstrakcyjnym. Użycie w dokumencie gwarancyjnym, zawierającym postanowienia umowy gwarancji ubezpieczeniowej, sformułowań, że gwarancja ubezpieczeniowa jest płatna na pierwsze żądanie albo że jest bezwarunkowa, powoduje, iż umowie tej nadano cechy zobowiązania abstrakcyjnego. Taka cecha gwarancji ubezpieczeniowej powoduje, że żadna ze stron umowy gwarancji ubezpieczeniowej nie może podnosić zarzutów nieważności *causae* bądź jej odpadnięcia (por. wyrok SN z 14 stycznia 2004 r., I CSK 102/03, niepubl.), niezależnie od tego - co jest sporne w doktrynie - czy przyczyny prawnej powstania zobowiązania gwaranta upatruje się w umowie zlecenia gwarancji ubezpieczeniowej, czy też w treści stosunku podstawowego.

Od kauzalności i abstrakcyjności gwarancji ubezpieczeniowej należy odróżnić kwestię braku cechy akcesoryjności zobowiązania gwaranta. Zobowiązanie gwaranta z umowy gwarancji ubezpieczeniowej nie jest zobowiązaniem akcesoryjnym (por. wyroki SN z 25 czerwca 1999 r., II CKN 402/98, OSNC 2000, nr 1, poz. 16 oraz z 14 stycznia 2004 r., I CSK 102/03); ma charakter zobowiązania samodzielnego, którego istnienie i zakres nie zależy od istnienia i zakresu innego zobowiązania, w szczególności zobowiązania dłużnika ze stosunku podstawowego. Istnienie i zakres samodzielnego zobowiązania gwaranta określa sama umowa gwarancji ubezpieczeniowej; gwarant płaci własny, a nie cudzy dług (por. wyroki SN z 12 kwietnia 2006 r., III CSK 25/06, niepubl. oraz z 14 stycznia 2004 r., I CSK 102/03). W omówionym zakresie cechy gwarancji ubezpieczeniowej są podobne do gwarancji bankowej (por. uchwała składu siedmiu sędziów SN z 16 kwietnia 1993 r., zasada prawna, III CZP 16/93, OSNC 1993, nr 10, poz. 166 oraz uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z 28 kwietnia 1995 r., III CZP 166/94, OSNC 1995, nr 10, poz. 135). Konsekwencją braku cechy akcesoryjności zobowiązania gwaranta jest to, że gwarant nie może

wobec gwarantariusza podnosić zarzutów z innego stosunku prawnego, w szczególności zarzutów ani z umowy zlecenia gwarancji ubezpieczeniowej, ani też zarzutów ze stosunku podstawowego, w tym zarzutów, które przysługują dłużnikowi ze stosunku podstawowego wobec beneficjenta gwarancji - wierzyciela ze stosunku podstawowego. Wniosek taki wynika z charakteru więzi łączącej strony umowy gwarancji, tj. o charakterze obligacyjnym, z którego wynikają prawa podmiotowe o charakterze względnym (wierzycielności), skuteczne jedynie wobec drugiej strony stosunku obligacyjnego. Odmienna zasada, tj. dopuszczająca możliwość podnoszenia przez gwaranta zarzutów ze stosunku podstawowego, musiałaby wynikać albo z przepisu prawa, albo z woli stron umowy gwarancji ubezpieczeniowej, nie ma bowiem przeszkód, aby w ramach zasady swobody umów strony inaczej ukształtowały treść umowy gwarancji ubezpieczeniowej, w szczególności, aby zobowiązanie gwaranta miało charakter akcesoryjny, zbliżony do zobowiązania poręczyciela.

Oceniając w tym ujęciu czynność prawną w postaci gwarancji ubezpieczeniowej udzielonej przez powoda 22 stycznia 2010 r., w wykonaniu umowy z 29 września 2008 r., Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że miała ona charakter bezwarunkowy, uzależniony od spełnienia wymogów czysto formalnych. Była to więc gwarancja bezwarunkowa, nieodwołalna, płatna na pierwsze żądanie. To oznacza, że umowie nadano cechy zobowiązania abstrakcyjnego, nieakcesoryjnego, samodzielnego - którego istnienie nie zależy od istnienia i zakresu zobowiązania dłużnika ze stosunku podstawowego, stanowiącego dług własny ubezpieczyciela, wyłączającego możliwość badania, czy zgłoszone przez beneficjenta gwarancji żądanie zapłaty zostało oparte na usprawiedliwionym roszczeniu w stosunku do dłużnika.

W rozpoznawanej sprawie pozwany jest dłużnikiem rzeczowym.

Zgodnie z art. 73 u.k.w.h. właściciel nieruchomości niebędący dłużnikiem osobistym może, niezależnie od zarzutów, które mu przysługują osobiście przeciwko wierzycielowi hipotecznemu, podnosić zarzuty przysługujące dłużnikowi oraz te, których dłużnik zrzekł się po ustanowieniu hipoteki.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że pozwany nie zgłosił żadnych zarzutów, które mu przysługują osobiście przeciwko powodowemu wierzycielowi hipotecznemu.

Z uwagi na opisane wyżej cechy zobowiązania gwaranta pozwany nie mógł natomiast skorzystać z zarzutów, jakie przysługują dłużnikowi Spółce (...) wobec powoda, zwłaszcza zarzutów ze stosunku podstawowego dotyczących zasadności wypłaty beneficjentowi kwoty z tytułu udzielonej gwarancji, w tym powiązania roszczeń beneficjenta z umową z 10 listopada 2007 r., której dotyczyła gwarancja. Co do tej ostatniej kwestii Sąd Okręgowy trafnie uznał, że warunkiem wypłaty gwarantowanego świadczenia było spełnienie wymogów formalnych, tj. zgłoszenie przez beneficjenta pisemnego żądania zapłaty wraz z określonymi dokumentami, które miały odwoływać się do umowy z 10 listopada 2007 r. Wszystkie dokumenty załączone przez beneficjenta do pisemnego żądania zapłaty spełniały ten wymóg. Powodowy gwarant miał więc obowiązek wykonać swoje zobowiązanie z tytułu gwarancji bez względu na merytoryczną treść tych dokumentów i ich zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Tym samym nie mógł być przedmiotem badania w niniejszym postępowaniu zarzut, że roszczenia beneficjenta zabezpieczone gwarancją udzieloną przez powodowego ubezpieczyciela nie powstały w przedmiocie umowy z 10 listopada 2007 r., której gwarancja dotyczyła, lecz dotyczyły umów późniejszych zawartych przez beneficjenta z zobowiązanym wykonawcą.

Z tych też względów, pomimo zgłoszenia przez pozwanego zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. oraz zawarcia stosownego wniosku w apelacji o rozpoznanie postanowienia dowodowego w trybie art. 380 k.p.c., oddalenie przez Sąd I instancji wniosków dowodowych strony pozwanej było zasadne i miało oparcie w treści art. 227 k.p.c.

Wbrew odmiennemu zapatrywaniu skarżącego, nie mogą być odpowiednio przeniesione na grunt niniejszej sprawy poglądy orzecznictwa dotyczące roszczeń z weksla gwarancyjnego dochodzonych w postępowaniu nakazowym, w ramach którego pozwany może bronić się zarzutami ze stosunku podstawowego. Wprawdzie zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, a zatem niezależny od podstawy prawnej, która spowodowała jego zaciągnięcie, niemniej jednak jeżeli weksel w chwili jego wystawienia był wekslem niezupełnym (in blanco), a jednocześnie gwarancyjnym, a posiadaczem weksla jest remitent czyli pierwszy wierzyciel (nie doszło do indosowania weksla – art. 11 Prawa wekslowego), to przysługują mu dwa roszczenia: ze stosunku podstawowego (kausalnego) oraz

z weksla. W takim przypadku zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym i literaturą przedmiotu, abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego ulega istotnemu osłabieniu i dłużnik ten może podnieść w stosunku do wierzyciela wekslowego zarzuty nie tylko formalne, wynikające z prawa wekslowego, ale również z treści zawartego porozumienia (a w szczególności zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem) i z łączącego strony stosunku podstawowego (art. 10 i art. 17 Prawa wekslowego).

Istnieje zatem zasadnicza odmienność między zobowiązaniem wynikającym z gwarancji ubezpieczeniowej ukształtowanej umową stron jako zobowiązanie abstrakcyjne, a zobowiązaniem wekslowym wynikającym z wystawienia weksla in blanco, wręczonego na zabezpieczenie określonego roszczenia cywilno-prawnego, pozostającego w posiadaniu remitenta.

W rezultacie nie potwierdziły się zarzuty naruszenia prawa procesowego i materialnego, a wydany wyrok jest prawidłowy.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny, po myśli art. 385 k.p.c. oddalił apelację.